

Yttrande: Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop (Ds 2017:8)

Sammanfattning

Folkbildningsrådet har tagit del av *promemorian Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop. Framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen* (Ds 2017:8). Nedan redovisar vi våra synpunkter på områden där studieförbund och folkhögskolor kan beröras direkt eller indirekt.

Folkbildningsrådets bedömningar och förslag:

- Folkbildningsrådet instämmer i promemorians bedömning att dialogen med det civila samhället, inkluderat folkbildningen, bör utvecklas inom kultursamverkansmodellen.
- Som ett led i en utvecklad dialog med det civila samhället och folkbildningen föreslår vi att Folkbildningsrådet företräder folkbildningen i det samverkansråd som har till uppgift att samordna de nationella kulturpolitiska intressena inom ramen för kultursamverkansmodellen.
- Folkbildningsrådet instämmer i promemorians förslag att uppföljningen och utvärderingen av kultursamverkansmodellen bör förbättras. I denna förbättrade uppföljning behöver det civila samhällets, inklusive folkbildningens, betydelse och medverkan uppmärksammas på ett systematiskt sätt.

Kapitel 2.6 Samråd med det civila samhället

Promemorians bedömning: Dialogen med det civila samhället bör utvecklas inom kultursamverkansmodellen. Det bör ske genom att landstingen vid framtagandet av kulturplaner tydliggör metoderna för och syftet med dialogerna för det civila samhällets aktörer.

Folkbildningsrådet instämmer i promemorians bedömning att dialogen med det civila samhället, inkluderat folkbildningen, bör utvecklas inom kultursamverkansmodellen.

Folkbildningsrådets uppföljningar visar att folkbildningen i varierande utsträckning involveras i arbetet med de regionala kulturplaner som ingår i kultursamverkansmodellen. Uppföljningarna visar även att såväl regionernas som folkbildningens företrädare menar att folkbildningen har stor betydelse i det lokala och regionala kulturlivet och att de därför bör ha en given plats i de regionala kulturplanerna. Samtidigt framgår att folkbildningen behöver möta behoven från landsting och regioner på ett mer samlat sätt, och att kommuner och landsting/regioner behöver bli bättre på att uppmärksamma och ta tillvara på den kulturpolitiska resurs som studieförbund och folkhögskolor utgör.

I nuläget är folkbildningen inte representerad i det nationella arbetet med kultursamverkansmodellen.

Förslag på former för utvecklad dialog med folkbildningen

Promemorian beskriver beslutsprocessen kring det regionala stödet och att det finns ett samverkansråd vid Statens kulturråd med uppgift att samordna de nationella kulturpolitiska intressena inom ramen för kultursamverkansmodellen

Som ett led i en utvecklad dialog med det civila samhället och folkbildningen föreslår vi att Folkbildningsrådet företräder folkbildningen i samverkansrådet.

Folkbildningsrådet är en ideell förening med vissa myndighetsuppdrag givna av riksdagen och regeringen:

Folkbildningsrådet har till uppgift att för medlemmarnas räkning fullgöra det som regering och riksdag kräver för att statsbidrag ska utgå till den verksamhet som bedrivs av studieförbund och folkhögskolor.

Folkbildningsrådet har som sektorsansvarig för folkbildningen i uppgift att bevaka och sprida kunskap om folkbildningen gentemot regering, riksdag, myndigheter, kommuner, landsting, regioner samt internationella organ. (Stadgar för föreningen Folkbildningsrådet §1).

Motiv för utvecklad dialog med folkbildningen

Folkbildningen utgör en viktig del av det civila samhället. I rapporten *Mer engagemang? – Folkbildningen i det svenska civilsamhället* (Folkbildningsrådet, juni 2015) ser utvärderarna folkbildningen som en av förklaringarna till varför det medborgerliga engagemanget i det svenska samhället har varit så omfattande och stabilt under många år.

Studieförbund och folkhögskolor hör ihop organisatoriskt med hundratals av det civila samhällets organisationer, dvs. med sina medlemsorganisationer och huvudmän. Samtidigt bedriver man verksamhet tillsammans med många fler: I februari 2017 redovisade studieförbunden centrala avtal med 228 medlemsorganisationer och 151 samverkansorganisationer. Till dessa tillkommer tiotusentals organisationer, föreningar eller nätverk som man samarbetar med lokalt. Under 2016 hade 112 av landets 154 folkhögskolor folkrörelser eller andra organisationer som huvudmän. Samtliga folkhögskolor, även de offentligägda, samverkar dessutom med lokala och regionala organisationer.

Folkbildningen utgör landets största kulturarena och är en stor uppdragsgivare och arbetsmarknad för landets kulturarbetare. I och med den geografiska spridningen kan folkbildningen säkra tillgången till kultur och kulturkompetens i hela landet, och i olika grupper av befolkningen.

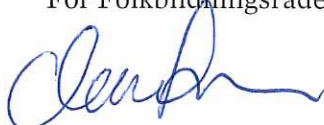
Nästan 320 000 cirkeldeltagare samlades under 2016 inom det estetiska ämnesområdet *Konst, musik, media*. Under året erbjöd studieförbunden även ca 375 000 kulturprogram, med nästan 20 miljoner deltagare. Folkhögskolorna erbjuder kurser och kulturprogram på över 200 platser i landet – nästan överallt med kulturinslag som delar av verksamheten. Skolorna fungerar ofta som kulturcentra i lokalsamhället, samtidigt som man utbildar framtidens kulturpersoner och konstnärer. Många av folkhögskolans lärare är professionella eller semiprofessionella kulturarbetare.

Kapitel 2.8 Mer ändamålsenlig uppföljning av kultursamverkansmodellen

Promemorians förslag: En oberoende aktör ges i uppdrag att se över hur uppföljningen och utvärderingen av kultursamverkansmodellen kan förbättras.

Folkbildningsrådet instämmer i promemorians förslag att uppföljningen och utvärderingen av kultursamverkansmodellen bör förbättras. I denna förbättrade uppföljning behöver det civila samhällets, inklusive folkbildningens, betydelse och medverkan uppmärksammas på ett systematiskt sätt

För Folkbildningsrådet

Maria Graner
Generalsekreterare